

عوامل بدحجابی در دو دهه اخیر در ایران

مریم اکبری^۱

چکیده

بی حجابی یکی از معضلات فردی و اجتماعی جامعه امروزی ماست که در دو دهه اخیر مخصوصاً در کشور ما با توجه به عوامل مختلف فرهنگی و اجتماعی مثل تهاجم فرهنگی و اجتماعی و غرب گرایی و ... به وجود آمده است هدف از این پژوهش بیان عوامل بی حجابی در دو دهه ی اخیر میباشد. روش گرد آوری اطلاعات در این پژوهش به صورت کتابخانه ای و الکترونیکی و به صورت تحلیلی توصیفی بیان شده است از عوامل بی حجابی در این پژوهش میتوان به تهاجم فرهنگی و غرب گرایی و غرب زدگی برخی جوانان و نوجوانان و دین زدگی و دین گریزی، و پخش عکس و کلیپ های نامناسب در رسانه ها و شبکه های اجتماعی و مد گرایی و وجود لباس های نامناسب با عرف جامعه در بازار نیز میتوان اشاره کرد. نتیجه حاصل از این تحقیق این است که تهاجم فرهنگی و غرب گرایی و استفاده های نامناسب از فضای مجازی و مد گرایی موجب شده است که بی حجابی در جامعه ی ما گسترش یابد نتیجه میگیریم که در اثر بی حجابی بنیان خانواده ها متزلزل میشود. و باعث ایجاد نبود امنیت برای زنان و مشکلات اجتماعی و خانوادگی در کشور میشود.

واژگان کلیدی: حجاب و عفاف، ایران، بی حجابی، زن، عامل امنیت

مقدمه

پدیده یا معضلی که اکنون به نام بد حجابی شناخته میشود از ویژگی های جامعه ایران در عصر حاضر و دو دهه اخیر است. ابعاد عمق و وسعت این پدیده را نه در تاریخ گذشته ایران میتوان یافت و نه می توان چنین سابقه ای از آن را در گذشته و حال سایر کشور های اسلامی و غیر اسلامی جهان مشاهده کرد. یافتن یا ارائه نظریه ای که بتواند عوامل وضع فعلی این پدیده را در ایران توضیح دهد و یا تشخیص اینکه این وضع با کدام یک از نظریه های علوم اجتماعی قابل تحلیل است اهمیت فوق العاده دارد. اینکه چگونه میتوان نقش نهاد هاو ساختار های اجتماعی را در راستای کنترل این پدیده به خدمت گرفت و این مساله مهم که اساساً چنین کنترل و سیاستگذاری ای عملی و شدنی هست آیا این کار صرف نظر از امکان آن مطلوب و پسندیده است یا خیر همگی از جمله مباحثی است که شاید بتوان آن را در قالب نظریه نهادها در عصر سنت و مدرنیته مورد مطالعه قرار داد به طور کلی این موضوع در رشته ی مطالعات زنان قرار دارد در این مقاله عوامل بدحجابی در

^۱ -مریم اکبری الی بالتا، طلبه سطح ۲ مدرسه علمیه الزهراء (سلام الله علیها) شاهین دژ

جامعه ایران بررسی خواهد شد. هدف از این مقاله شناخت عوامل ایجاد بد حجابی در ایران در دو دهه ی اخیر است. حال سوال این است عوامل موثر بر بد حجابی در ایران در دو دهه اخیر چیست؟

بد حجابی در ایران باعث ایجاد نبود امنیت برای زنان و مشکلات اجتماعی و خانوادگی در کشور میشود. این موضوع ذهن بسیاری از دینداران جامعه را به خود مشغول کرده است. علت این حساسیت برای نبود حجاب بخاطر اثار منفی و تبعات نا مطلوب این امر میباشد.^۲

مسأله بد حجابی زنان از پدیده‌های جدید اجتماعی نیست، بلکه از دیرباز این عنصر ضد اخلاقی در جامعه وجود داشته است، لکن در سال‌های اخیر و به ویژه سال‌های پس از دفاع مقدس به موازات تحولات اجتماعی و سرازیر شدن انواع محصولات فرهنگی بیگانه و تساهل و تسامح در مقولات فرهنگی، بد حجابی ابعاد تازه‌ای به خود گرفته است. یکی از عوامل رواج بد حجابی و بی حجابی تهاجم فرهنگی غرب در جامعه ما است. آن‌جا که در غرب و اروپا، معنویت و مذهب به حاشیه زندگی خزیده است همه وجود زن برای استفاده‌های جنسی مطرح شده است. غرب با گریزان کردن دختران از چادر و حجاب کامل، در واقع بین آنان و ارزش‌های جامعه‌شان فاصله ایجاد کرده است. کشورهای غربی به شیوه‌های مختلف این ایده و تفکر را در جوامع اسلامی ترویج نموده تا حدودی موفق بوده‌اند. علاوه بر تهاجم فرهنگی که از برون مرزها اعمال می‌شود، نوعی روحیه غرب‌گرایی و غرب‌زدگی در خود جوانان و نوجوانان نیز به چشم می‌خورد. تلقی برخی افراد این است که اگر بخواهیم متمدن و پیشرفته شویم باید در رفتار عملکرد، نوع و مدل لباس از غرب تقلید کنیم. در این رویکرد، متمدن شدن به معنای غربی شدن و تقلید از الگوها و هنجارهای غربی است؛ لذا برخی جوانان و نوجوانان که از نظر اعتقادی و دینی باورهای لازم را ندارند، تلاش می‌کنند در نوع پوشش و لباس از غرب تقلید کنند. با جستجو در کتابخانه‌ها و سایت‌ها مثل سایت فقاقت، ایران داک، مگ ایران و نورمگز پژوهش‌هایی درباره موضوع حاضر تدوین شده است که به تعدادی از آن‌ها اشاره می‌شود. کتاب‌ها؛ آقای حسین شرف‌الدین در کتابش با عنوان «ریشه‌یابی جامع شناختی بی حجابی» پدیده (بی حجابی) را به گونه‌ای انحراف و کج روی اجتماعی به شمار می‌آورد، آقای شرف‌الدین در مقاله خود به بررسی عواملی که در شکل‌گیری این معضل مؤثر بوده و هستند با وجود حساسیت‌های شدید فرهنگی و اقدامات سازمانی توفیق چندانی حاصل نشده است پرداخته است. ۲- آقای مختار محمد مصطفی در کتاب «حجاب در نگاهی نو» بی حجابی را امر خطرناک می‌داند ولی به عوامل بدحجابی اشاره نمی‌کند. مقاله‌ها مثل ۱- آقای سید ابراهیم سجادی با عنوان «قران و فلسفه حجاب» در جوامع دینی، بی حجابی و با حجابی را بازتاب بی حیایی و با حیایی قلمداد کرده‌اند و

^۲ - جمعی از نویسندگان حجاب و آزادی . سازمان تبلیغات اسلامی ص ۷۷-۸۴

^۳ - آیت الله سید محمد اصفی . دنیای اسلام و تهاجم فرهنگی غرب . دفتر تبلیغات اسلامی ۱۳۸۰ ص ۲۷-۳۹

^۴ سید مجتبی موسوی لاری . اسلام و سیمای تمدن غرب . دفتر انتشارات اسلامی ۱۳۸۰ ص ۷۵-۹۴

^۵ آیت الله محمد مهدی اصفی ص ۵۱

معتقدند که شرم، حیا و حجب درونی زنان به صورت حجاب تن، نمود می یابد و بی پروایی در برهنگی حکایت از بی حیایی دارد.^۲- آقای حمید کریمی با عنوان «بررسی مسئله حکمت پوشش» افراد بی حجاب یا کم حجاب به تخریب روح جامعه کمک می کنند. پایان نامه ها در این زمینه ۱- آقای حسنعلی علی اکبریان با عنوان «مبانی مسئولیت حکومت اسلامی در ترویج حجاب» حجاب را موجب سلامت جامعه می داند. به عامل بد حجابی اشاره نمی کند. ۲- محمد اسحاق حبیبی در اثر خود با عنوان «نیم نگاهی به حجاب در ادیان الهی»

تاریخ بی حجابی به صورت سازمان دهی شده به اواخر قرن نوزدهم برمی گردد. نخستین کشور اسلامی که به صورت رسمی اقدام به کشف حجاب بانوان کرد، افغانستان بود. دومین کشور ترکیه بود که پس از سقوط دولت عثمانی، آتاتورک در سال ۱۳۱۳ فرمان منع حجاب را صادر کرد. ولی این اثر هم به عوامل بد حجابی در دو دهه اخیر در ایران نپرداخته است. در مجموع این پژوهش ها بدحجابی و ترویج حجاب را از ابعاد دیگر بررسی کرده اند ولی به عوامل بدحجابی در دو دهه اخیر در ایران نپرداخته اند. در این مقاله در صدد بیان عوامل بدحجابی در دو دهه اخیر در ایران پرداخته می شود.

این مقاله از نوع کتابخانه ای و اسنادی و به روش تحلیلی است .

مفهوم شناسی

۱- امنیت

کلمه امنیت ریشه در واژه «امن» از زبان عربی دارد و به معنی در امان ماندن و اسایش بودن مصونیت از خطر و ترس و آرامش خاطر میباشد.

امنیت به معنای حراست از یک فرد . جامعه . ملت و یک کشور در برابر تهدید های خارجی است و نقطه مقابل تهدید به شمار میرود هر کشوری که بتواند تهدید های بالقوه و بالفعل را از میان بردارد به اسایش و امنیت رسیده است.^۶

۲- بد حجابی

بد حجابی در لغت به معنای بی پرده بودن و زنی که بدون چادر و نقاب بیرون آید زنی که حجاب سر و یا تن نداشته باشد فاقد پوشش اسلامی.^۷

بدحجابی در اصطلاح همانگونه که از ترکیب لفظی این مفهوم بر می آید برای تعریف بدحجابی بهتر است در ابتدا حجاب و حدود آن مشخص گردد و از آنجا که هدف دستیابی به اصطلاح شرعی این مفهوم است . باید

^۶ حسن عمید . فرهنگ فارسی عمید . ۱۳۳۷. جلد اول ص ۲۳۳

^۷ - همان . ص ۲۷۸

دید که حجاب علاوه بر معنای لغوی . در شرع اسلام چه معنایی دارد از نظر لغوی لغت حجاب به معنای پوشیدن پرده و حاجب به کار رفته و در هیچ موردی اصالتاً به معنای نوع سبک پوشیدن و نوع سبک لباسی که پوشیده میشود اطلاق نشده است. در اصطلاح فقهی نیز برای رساندن معنای پوشش زنان. از لغت حجاب استفاده نشده و نمی شود بلکه از لغت «ستر» که به طور دقیق در معنای پوشش و پوشاندن است استفاده میشود.^۹

الف) رابطه فرهنگ و بدحجابی در ایران

. یکی از مهمترین علل و عواملی که باعث بدحجابی در کشور ایران شده است ، عامل فرهنگی است ، چنانکه با تدبر و تفحص دقیق در جامعه به این مطلب پی می بریم . در تمام جوامع ، وقتی که بخواهند یک ناهنجاری بوجود بیاورند ، اول قدمی که برداشته می شود ، در باب مسأله ی فرهنگی است ؛ زیرا ، اگر جنگ نظامی و سخت باشد ، نمی توان فرهنگی را بر مردم یک کشور غالب کرد مگر اینکه واقعاً در جنگ پیروز شوند و ساکن آن منطقه یا کشور شوند و باز هم با رویکرد فرهنگی و عوامل دیگر وارد عمل شوند و فرهنگ کشور را عوض کنند . پس وقتی به وسیله ی جنگ سخت و نظامی نتوانستند چیزی را بر مردم کشوری تحمیل کنند ، ناگزیر هستند که با رویکرد دیگری به نام جنگ نرم یا همان عامل فرهنگی وارد عرصه ی عمل شوند و فرهنگی را تحمیل کنند . حال مسأله ی بدحجابی هم از جمله چیزهایی است که ، با جنگ سخت نمی شود آن را عوض کرد و بدحجابی را بوجود آورد ، پس به ناچار باید با همان عامل فرهنگی وارد عمل شوند و بی حجابی یا بدحجابی را به مردم کشور تحمیل کنند و مردم بی آنکه بدانند یا بفهمند در این عرصه می افتند و سرباز دشمن می شوند ، زیرا در ابتدا آنها با چیزهای جالب و مهیج این مسأله را بوجود می آورند ولی بعد تبدیل به فرهنگی غلط می شود و مردم بی آنکه متوجه باشند پیرو آن می شوند و وقتی بدحجاب می شوند جزء یکی از سربازان دشمن می شوند و خادم دشمن می شوند . عوامل فرهنگی دارای زیر مجموعه هایی است به شرح ذیل :

۱. تهاجم فرهنگی

تهاجم فرهنگی دارای مراحل تحمیل ، تخریب و تسلیم فرهنگی است. مسأله ی تهاجم فرهنگی ، مسأله ای مهم است که خود آن شامل مواردی می شود که هر کدام از آنها می توانند تأثیر بسزائی در فرهنگ کشوری داشته باشد آن موارد ، به شرح زیر است :

۱-۱) بی توجهی نسبت به فرهنگ خودی : « هر یک از جوامع انسانی ، فرهنگ خاص خود را دارند ، که طی سالیان متمادی ، در اثر خاطرات تلخ و شیرین ، در تاریخ سرزمین آنها شکل گرفته و

^۸ مطهری ص ۷۸ به نقل از :

^۹ همان/ ص ۷۹

^{۱۰} جمعی از نویسندگان . تهاجم فرهنگی ص ۳۶

به صورت فرهنگ آن سرزمین در آمده است که از آن به فرهنگ خودی تعبیر می شود . تا زمانی که فرهنگ خودی به حیات خود ادامه داده و قدرت هضم و دفع تازه های فرهنگ وارداتی را داشته باشد هیچگونه آسیبی نخواهد دید ولی اگر فرهنگ خودی، پویایی و جذابیت خود را از دست داده و قدرت انطباق با مقتضیات زمان را نداشته باشد فرهنگ بیگانه به راحتی می تواند جایگاه خود را پیدا کند و فرهنگ خودی را به انحطاط و فراموشی سپارد.^{۱۱} لذا برای اینکه بی توجهی نسبت به فرهنگ خودی پیش نیاید ، باید تدابیری در این باب اندیشید که از آن جمله امر به معروف و نهی از منکر ، بالا بردن سطح معلومات و اطلاعات مسئولین و است که هر کدام در باب خود بحثی طولانی را می طلبد که جهت اختصار از ذکر آنها خودداری می گردد .

۲-۱ خود باختگی فرهنگی

در توضیح این مورد باید گفت : در مباحث علوم یا صنعت ، به علت این که غرب دارای پیشرفت چشمگیری بوده است ، به ما می نمایند که این پیشرفت علت خاصی دارد و زمانی که تسلیم این صنعت شدیم به علت پیشرفت پی خواهیم برد . در این جا دو صورت می تواند عامل القای فرهنگ باشد اول اینکه آنها خودشان این را القاء کنند که پیشرفتشان به خاطر فرهنگ آنهاست و دوم اینکه بعضی از افراد ، خودشان دچار اشتباه شوند و تصور کنند که فرهنگ آنها عامل پیشرفت آنهاست ، در حالی که با اندکی تحقیق و تفحص در فرهنگ و گذشته ی آنان به کذب بودن این ادعا می توان دست پیدا کرد ؛ زیرا ، یا تاریخ کوتاه چند صد ساله دارند و یا اینکه تاریخی دارند مملو از خشونت و وحشیگری و ظلم و تجاوز ؛ و تنها چیزی که وجود نداشته و ندارد ، فرهنگ صحیح است . در زمانی که خود باختگی به وجود آمد ، افراد جامعه ، مقلد صد درصد کارها و اعمال غلط آن ها می شوند. این خود باختگی بیشتر در جوامع در حال توسعه است که صنعت خود را از کشورهای غربی می گیرند.^{۱۲}

۱-۳ مصرف گرایی

جوامعی که مصرف را ، به عنوان الگوی زندگی قرار می دهند و مردم این مسأله را می پذیرند و زیر بار این حرف زور می روند و قبول می کنند که ، باید برای متمدن بودن اینطور باشند که وسایل زندگی و لباس و همه ، باید به روز باشد و از سطح جهانی نباید عقب بود ، در این زمان ، مسأله ی القای فرهنگ پیش می آید ، چونکه برای مثال شخصی می خواهد کالایی را بخرد ، باید به سراغ بهترین جنس برود و چون که کشورهای اسلامی از لحاظ صنعتی نسبت به کشورهای پیشرفته عقب هستند ، کالاهای غربی خریده می شود در حالی که همان کشورها هستند که به دنبال القای فرهنگ به ما هستند و وقتی که خرید انجام شود مطلوب

^{۱۱} - محمد کاویانی . روان شناسی و تبلیغات ص ۳۶

^{۱۲} جمعی از نویسندگان . تهاجم فرهنگی ص ۳۲

میان قشر خاصی از جامعه دیده می‌شود و این تناقض در ذهن کودکان باقی می‌ماند و تأثیر خود را از همان زمان تا بزرگسالی می‌گذارد.

این کارشناس فرهنگی، رسانه و صدا و سیما را یکی از عوامل مؤثر در مصادیق ضعف فرهنگی کشور برشمرد و تصریح کرد: نکته دیگر آن است که آموزش‌های ما تحت عنوان فیلم، سریال و غیره دارای تناقضات زیادی است و همین امر بر روی جامعه اثر منفی می‌گذارد. به عنوان مثال در اغلب سریال‌ها افراد مرفه و غنی جامعه با ظاهری آراسته ظاهر می‌شوند اما افراد ضعیف و سطح پایین جامعه اغلب چادری بوده و دارای پوشش اسلامی هستند. در واقع به صورت غیرمستقیم این تأثیر را روی کودکان، نوجوانان و به طور کلی جامعه می‌گذاریم و نشان می‌دهیم که افراد سطح بالای جامعه اغلب ظاهری به دور از پوشش ایرانی_اسلامی دارند. میرطالبی افزود: این در حالی است که در واقعیت شمار زیادی از بانوان پزشک، جراح، نخبه و موفق کشور دارای حجاب اسلامی هستند. اما متأسفانه این موارد در رسانه‌های ما کمتر نمایش داده شده است. تمام این مسائل بر روی کودکان اثر می‌گذارد و وقتی کودک از سن کم شاهد این شیوه است، به این باور می‌رسد که یک فرد مطلوب در جامعه پوششی این گونه دارد و به تدریج فرهنگ به سوی تهی شدن می‌رود.

۱-تهاجم فرهنگی و سو استفاده فرهنگ غربی از عدم الگوسازی داخلی

میرطالبی تهاجم فرهنگی را یکی از علل مؤثر در ایجاد خلأ فرهنگی و ترویج بدحجابی و بی حجابی در جامعه دانست و تصریح کرد: از یک سو در کشور و در رسانه‌ها تصویری متناقض در ترویج حجاب دیده می‌شود و یک فرهنگ تهی نمایش داده می‌شود و از سوی دیگر در برنامه‌های خارجی و رسانه‌های غربی شیوه دیگری ارائه داده می‌شود. در واقع فرهنگ غربی با عملکرد قوی خود در این زمینه بر روی جوانان تأثیر خود را می‌گذارد و ما نیز امروزه شاهد نتیجه آن هستیم. وی افزود: به عنوان مثال در برنامه‌های خارجی نوعی لباس یا شلوار پاره نمایش داده می‌شود و چون در داخل کشور الگوی مناسبی برای جوانان تدوین نشده، جوان از آن فرهنگ غلط پیروی می‌کند و شاهد ترویج مدهای غربی در سطح شهر هستیم. این کارشناس با بیان اینکه برای تأثیر گذاری بر روی جامعه نیاز به کار فرهنگی خلاقانه داریم، توضیح داد: مسائل ضد فرهنگ نمود طولانی مدت دارد و باید برای تأثیرگذاری فرهنگی به جای انتقال مستقیم مسائل به جامعه و جوانان، آن را در قالب یک عملیات هنری و به صورت غیر مستقیم منتقل کنیم. بسیاری از مسائل فرهنگی نباید به صورت علنی نمایش داده شوند. بلکه باید با شیوه‌ها و تکنیک‌های ظریف و خلاقانه انتقال یابند. به طوری که مخاطب در ابتدا شاید متوجه تأثیر آن نشود اما در بلند مدت موضوعی را فرا می‌گیرد و روی آن تأثیر گذاشته است.

میرطالبی با بیان اینکه شیوه تأثیرگذاری دشمن بر روی فرهنگ جامعه ایجاد جذابیت است، ابراز داشت: در تهاجم فرهنگی دشمن نیز به همین شیوه عمل می‌کند به نحوی که با ایجاد جذابیت در مسائل ضد فرهنگی، آن را به صورت غیر مستقیم اما تأثیرگذار به افراد منتقل می‌کند. این امر مصداق کار فرهنگی غلطی است که آنها انجام می‌دهند و در آن موفق هستند اما ما انجام نمی‌دهیم و شاهد نتیجه منفی آن هستیم.

وی با بیان اینکه کار فرهنگی باید همراه با هنر و خلاقیت باشد، تأکید کرد: برای اصلاح ضعف‌های فرهنگی جامعه نیاز به هنرمندانی که دغدغه فرهنگی داشته باشند، داریم. هنرمندانی که نکات ظریف را به نمایش گذارند و با ظرافت، خلاقیت و توجه به نکات زیبای سبک زندگی بزرگان آن را به صورت جذاب و از طریق شیوه‌های مختلف به جامعه منتقل کند. اما انتقال آن نباید به صورت علنی و مستقیم باشد زیرا ممکن است ایجاد مقاومت کند. این کارشناس در پایان تأکید کرد: به طور کلی مهمترین مسائل تأثیرگذار در آسیب‌های اجتماعی امروز جامعه از جمله مسائل مربوط به عفاف و حجاب، ضعف آموزش، تضاد در مسائل آموزش، عدم تبیین الگوی مناسب از سوی رسانه و تلویزیون و عدم عملیات فرهنگی و خلاقانه بوده است.

۲- عدم وجود نظارت بر عرضه البسه، مهم‌ترین خلأ فرهنگی کشور اما فارغ از مصادیق فرهنگی و اجتماعی مؤثر روی ترغیب جوانان و نوجوانان به مقوله عفاف و حجاب، برخی دستگاه‌ها و نهادها نیز در ایجاد کمبودهای الگوسازی و فرهنگی نقش داشته‌اند و نتیجه آن پیروی مخاطبان جوان کشور از پوشش‌های غربی بوده است. یکی از موضوعات مهم در این باره مساله عرضه پوشاک عفیفانه است. متأسفانه وضعیت عرضه حجاب و پوشاک به حدی رها شده که طراحان به خود اجازه می‌دهند با این موضوع مهم جامعه با سلیقه شخصی و سطحی برخورد می‌کنند. متأسفانه هیچ نظارتی بر روی نوع عرضه پوشاک به بازار و طراحی البسه وجود ندارد در نتیجه شاهد وجود مدها و لباس‌های متناسب با فرهنگ غربی و متعارض با فرهنگ ایرانی_اسلامی هستیم

در همین خصوص مینو اصلانی رئیس بسیج جامعه زنان کشور در گفت‌وگو با خبرنگار مهر در خصوص عوامل تأثیرگذار بر روی فرهنگ جامعه و بروز مشکلات مرتبط با عفاف و حجاب، گفت: یکی از موضوعات مهم در این باره مساله عرضه پوشاک عفیفانه است. متأسفانه وضعیت عرضه حجاب و پوشاک به حدی رها شده که طراحان به خود اجازه می‌دهند با این موضوع مهم جامعه با سلیقه شخصی و سطحی برخورد می‌کنند. متأسفانه هیچ نظارتی بر روی نوع عرضه پوشاک به بازار و طراحی البسه وجود ندارد در نتیجه شاهد وجود مدها و لباس‌های متناسب با فرهنگ غربی و متعارض با فرهنگ ایرانی_اسلامی هستیم.

وی با بیان سازمان‌های متولی و مسئول در این زمینه عملکرد ضعیفی دارند، توضیح داد: متأسفانه دستگاه‌هایی همچون وزارت ارشاد و فرهنگ اسلامی، وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت، سازمان استاندارد و سازمان

گمرک‌ها همگی به نوعی متولی نظارت بر پوشاک، مد، لباس، تولیدات و واردات البسه به کشور هستند. این در حالی است که شاهد عدم توجه آنها به مسئله عفاف و حجاب و در نتیجه آن بروز معضلات فعلی هستیم. سازمان بسیج چندین بار به این دستگاه‌ها تذکرات لازم را ابلاغ و پیشنهاد همکاری بر روی موضوعات مذکور را داده است. اما تاکنون هیچکدام از این نهادها برای نظارت بر عفاف و همکاری با بسیج اعلام آمادگی نکرده اند. اصلانی با بیان اینکه پوشش و حجاب تنها مختص به بانوان نیز نیست و مردان نیز ملزم به داشتن پوشش مناسب هستند، تصریح کرد: در حال حاضر در جامعه شاهد پوشش‌های نامناسب برای آقایان و جوانان نیز هستیم و بعضاً برخی افراد برای یافتن پوشش مناسب دچار مشکل هستند. واضح است که ضعف مدیریتی دستگاه‌ها یکی از مهمترین عوامل تأثیر گذار بر خلأ فرهنگی در زمینه حجاب است.

۳- نقش مدارس و خانواده‌ها در ترغیب فرزندان به عفاف

رئیس بسیج زنان کشور با بیان اینکه یکی از عوامل مؤثر در ضعف فرهنگی در حوزه عفاف و حجاب را نبود آموزش‌های مناسب دانست و اظهار داشت: متأسفانه در کتاب‌های درسی ما بحثی درباره مفهوم حجاب، حیا و عفاف وجود ندارد و به طور تخصصی به آن پرداخته نشده است. از روند از دوران ابتدایی کودکان شروع شده و در دانشگاه‌ها نیز ادامه داد. به طوری که اغلب جوانان و نوجوانان به طور جدی با موضوع حجاب آشنا نمی‌شوند. وی درباره نقش خانواده‌ها برای فرهنگ‌سازی در خصوص عفاف و حجاب نیز توضیح داد: خانواده به عنوان تأثیرگذارترین نهاد در تربیت افراد جامعه و در نتیجه جامعه، نیاز به فرهنگ سازی برای تبیین این موضوع دارد. خانواده‌ها نیز باید آموزش‌های لازم در این زمینه را ببینند. به عنوان مثال انجمن اولیا و مربیان مدارس به عنوان بهترین مرکز اطلاع رسانی به خانواده‌ها، می‌تواند مسائل فرهنگی لازم را به والدین منتقل کند تا شاهد فرهنگ سازی و تأثیر آن در سطح جامعه باشیم.^{۴۰}

اصلانی با اشاره به تأثیر دانشگاه در رفع خلأهای حوزه عفاف و حجاب که ناشی از ضعف فرهنگی است، عنوان کرد: دانشگاه در فرهنگ‌سازی نقش بسیار مهمی دارد و صلاح و فساد جامعه به دانشگاه بستگی دارد. به همین دلیل نیاز است که برای رفع این خلأهای فرهنگی در نسل جوان، بر روی دانشگاه‌ها و اساتید سرمایه گذاری کنیم. وی با اشاره به تأثیر مقوله نفوذ در ایجاد شکاف‌های فرهنگی اظهار داشت: مقوله نفوذ و تهاجم فرهنگی با ۲۷۰ شبکه ماهواره‌ای فارسی زبان در حال تلاش برای گنجاندن فرهنگ و مد غربی و کم رنگ کردن فرهنگ ایرانی_اسلامی است. یکی از مشکلات ما نیز ضعف دستگاه‌های آموزشی و نظارتی در پر رنگ کردن فرهنگ داخلی یا الگو سازی است. در صورتی که بر روی این موضوعات تمرکز کنیم می‌توانیم معضلات این حوزه را رفع و کنترل کنیم.

^{۴۰} - محسن میر طالیی روانشناس و کارشناس دینی در گفتگو با خبرنگار مهر

نتیجه گیری

حجاب کلید تعدیل تمایلات جنسی و کنترل فضای ارزشی در جامعه است و از سوی دیگر بدحجابی از مهم ترین ابزار در راستای اضمحلال فرهنگ و در نتیجه هویت دینی یک جامعه است. زیرا منجر به افزایش و گسترش تزلزلات جنسی و به عرصه ی اجتماع و انحراف های اخلاقی می شود. اسلام زن را موجودی متفکر و فعال میبندد که التزام به پوشش اسلامی بهترین زمینه را برای امنیت فعالیت او فراهم می آورد. مهم ترین ریشه های اجتماعی و روانی بدحجابی را میتوان چنین بر شمرد: «کاهش وابستگی، تعهد، اعتقاد و آگاهی در زمینه حجاب، کنترل اجتماعی ضعیف، تبعیت بدحجابان از اصل لذت به دلیل کاستی در تربیت دینی، تاثیر یادگیری اجتماعی و نوع الگوهای خانوادگی ارائه شده به نوجوانان و جوانان، نقص جدی در کالاهای فرهنگی کشور و کنترل نکردن نوجوانان در فضای مجازی و استفاده از ماهواره و تلفن همراه پیشرفته.

منابع و مآخذ

۱-قرآن کریم

۲-آمدی، عبد الواحد، «غرر الحکم و درر الحکم» ترجمه محمد خوانساری، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران ۱۳۶۶

۳-طباطبایی، محمد حسین «المیزان فی تفسیر القرآن» ترجمه موسوی همدانی، قم ۱۳۶۶

۴-مکارم شیرازی، ناصر «تفسیر نمونه» چاپ بیست و پنجم، انتشارات تهران ۱۳۷۶

۵-مجلسی، محمد باقر، «بحار النوار» تهران، کتابفروشی اسلامیة ۱۳۶۲

۶-محمدی ری شهری، محمد «میزان الحکمه» ترجمه حمید رضا شیخی چاپ اول موسسه فرهنگی دار الحدیث ۱۳۸۱

۷-راغب اصفهانی، حسین بن محمد «مفردات فی غریب القرآن» دفتر نشر کتاب ۱۴۰۴ ق

۸-خمینی، روح الله «صحیفه نور، مجموعه رهنمود های امام خمینی ره» تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۳۷۰

۹-مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، تهران، صدرا، چ ۴۳، ۱۳۷۵

۱۰-حداد عادل، غلامعلی «فرهنگ برهنگی و برهنگی فرهنگی» ترجمه فارسی از ابوبکر عتیق نیشابوری، تهران، سروش، چ سوم ۱۳۶۸

۱۱- شفیعی سروسرانی. ابراهیم. حجاب. مسئولیت ها و اختیارات دولت اسلامی. پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی ۱۳۷۸

۱۲- موسسه مفید. جایگاه و نقش زن در نظام های مختلف از دیدگاه امام خمینی ره و مقام معظم رهبری. اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان تهران ۱۳۷۴

۱۳- حجاب از دیدگاه قران و سنت. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم ۱۳۷۳

۱۴- نیروی انتظامی. بررسی علل و عوامل رعایت. عدم رعایت حجاب اسلامی بین دانش آموزان دختر

۱۵- خلجی. سهیلا. بررسی علل و ریشه های گسترش فرهنگ بدحجابی و ارائه راهکارهای رسانه ای مرکز تحقیقات صدا و سیما ۱۳۸۵

۱۶- غرر الحکم ذیل واژه هوی

۲۱- واعظی -منصور. تحقق راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ حجاب و عفاف. چ اول ۱۳۹۲

۲۲- جاوید. محمد جواد. تاملی بر مفهوم حجاب در ادیان. تهران. پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی ۱۳۸۸

۲۳- مطهری. مرتضی. مسئله حجاب. چ صدوشانزدهم، ۱۳۹۵

۲۴- میر خندان. سید حمید. حجاب در فرهنگ اسلامی چ اول. تهران ریاست جمهوری. مرکز امور زنان و خانواده ۱۳۸۷

به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی نویسنده تنظیم شود.

منابع الکترونیکی

1-

2-

3-

4-

5-